

DR. FARKAS CSAMANGÓ ERIKA

KÖRNYEZETVÉDELMI JOG
19.
A KÖRNYEZETJOGI FELELŐSSÉG
SZABÁLYAI

A LECKE ELSAJÁTÍTÁSA 50 PERC

Jelen tananyag a Szegedi Tudományegyetemen készült az Európai Unió támogatásával.
Projekt azonosító:
EFOP-3.4.3-16-2016-00014

SZÉCHENYI 2020

MAGYARORSZÁG
KORMÁNYA

Európai Unió
Európai Szociális
Alap

BEFEKTETÉS A JÖVŐBE

I. KÖRNYEZETVÉDELMI KÖZIGAZGATÁSI FELELŐSSÉG

Jellege:

- Objektív, a környezet használatával, igénybevételével járó tevékenység megkezdése, folytatása, megszüntetése, felhagyása megalapozza a felelősséget.
- Engedélyhez kötöttség: A természetes vagy épített környezet használatával, igénybevételével járó tevékenység csak meghatározott hatósági engedélyek birtokában kezdhető meg.
- Az engedély megszerzésének elmulasztása, vagy az engedélytől, annak feltételeitől való eltérés ugyanolyan felelősséggel jár, mintha engedély nélkül végezték volna a tevékenységet.

Közigazgatási jellegű szankciók

- ✓ Intézkedés, kötelezés, korlátozások
- ✓ tevékenység korlátozása, felfüggesztése, tiltása
- ✓ környezetvédelmi bírság → adók módjára behajtandó köztartozás
- ✓ a speciális kötelezettségek körében általános jogi lehetőség, hogy a környezetvédelmi (természetvédelmi) bírság megállapítása mellett a felügyelőség *határidő kitűzésével kötelezi* a környezethasználót a jogszabályban, vagy hatósági határozatban (engedélyben) előírt kötelezettségek teljesítésére. A kötelezettségek teljesítési határidejének elmulasztása esetén mulasztási bírságot lehet alkalmazni.

Mentesülés a közigazgatási jogi felelősség alól:

Ha a környezethasználó bizonyítja, hogy a környezetveszélyeztetés vagy a környezetkárosodás

a) fegyveres összeütközés, háború, polgárháború, fegyveres felkelés, illetve természeti katasztrófa;

b) jogerős, kötelezést tartalmazó hatósági vagy bírósági határozat végrehajtásának közvetlen következménye. (Kvt.)

Környezetvédelmi bírságok közös jellemzői

- objektív alapú,
- nemcsak személyt, hanem szervezetet is lehet kötelezni,
- a bírság nem fix összegű, mennyiségi és minőségi tényezők is befolyásolják,
- bírságok összege a szennyezés mértékéhez és jellegéhez igazodik,
- progresszivitás jellemzi,
- a bírság újból kiszabható, ismétlődő magatartás esetében magasabb is lehet.
- nem zárhatók ki az egyéb felelősségi formák sem.

A környezetvédelmi bírságok 70 %-a a központi költségvetés bevétele. (kivéve veszélyhelyzet) A maradék 30 % azon önkormányzat bevétele, melynek illetékességi területén a bírság kiszabásra kerül.

KÖZIGAZGATÁSI FELELŐSSÉG

A közigazgatási felelősség érvényesítése:

Önkéntes jogkövetés, megelőzés, engedélyezés: környezet- és természetvédelmi társadalmi szervezetek részvétele az engedélyezési (hatásvizsgálat, IPPC-engedély) eljárásokban, nyilvánosság a 314/2005. (XII. 25.) Korm. rendelet szerint

Hatósági ellenőrzés, szankcionálás:

Kormányhivatal, Nemzeti Park Igazgatóság, szakhatóság vagy jegyző: *Pl:* zaj-és rezgésvédelmi bírságot szolgáltatási tevékenység esetén a települési önkormányzat jegyzője szabja ki.

Ügyészség kapcsolódó keresetindítási és törvényességi, felügyeleti hatásköre

II. KÖRNYEZETVÉDELMI POLGÁRI JOGI FELELŐSSÉG

Felelősség alapja:

Környezeti ügyekben fokozott felelősség:**objektív felelősség (veszélyes üzem)**

„Aki fokozott veszéllyel járó tevékenységet folytat, köteles az ebből eredő kárt megtéríteni. Mentese a felelősség alól, ha bizonyítja, hogy a kárt olyan elháríthatatlan ok idézte elő, amely a fokozott veszéllyel járó tevékenység körén

kívül esik. **Ezeket a szabályokat kell alkalmazni arra is, aki az**

emberi környezetet veszélyeztető tevékenységével másnak kárt okoz.”

POLGÁRI JOGI FELELŐSSÉG

1.) A kártérítés módja

- **JOGKÖVETKEZMÉNY:**

kártérítés   pénz (egyösszegű, járadék)
természetbeni (kivételes)

- *Kvt. 101. § (2) d) A környezethasználó köteles környezetkárosodás bekövetkezése esetén az eredeti állapotot vagy a külön jogszabályban meghatározott, az eredeti állapothoz közeli állapotot helyreállítani, valamint a környezeti elem által nyújtott szolgáltatást visszaállítani vagy azzal egyenértékű szolgáltatást biztosítani;”*
- **6:524. § (A kártérítés módja)**
- (1)A károkozó a kárt pénzben köteles megtéríteni, kivéve, ha a körülmények a kár természetben való megtérítését indokolják.
- (2) A jövőben rendszeresen felmerülő károk megtérítésére a bíróság időszakonként visszatérően előre fizetendő, meghatározott összegű járadékot is megállapíthat.
- (3) A bíróság a kártérítés módjának megállapításánál nincs kötve a károsult kérelméhez; a kártérítésnek azt a módját nem alkalmazhatja, amely ellen valamelyik fél tiltakozik.

POLGÁRI JOGI FELELŐSSÉG

2.) A kártérítés mértéke

A kár mértékének meghatározásánál figyelembe kell venni:

VAGYONI KÁR

○ Teljes kártérítés

Vagyoni kár összetevői:

○ felmerült kár:

az az érték, amellyel a károsult vagyona a károsító magatartással közvetlen okozati összefüggésben csökkent, amelytől a károsult elesett.

○ elmaradt haszon:

az az érték, amivel a károsult vagyona gyarapodott volna akkor, ha a károsító magatartás nem következett volna be.

○ indokolt költség:

az a kiadás, amely a károsultat ért vagyoni hátrány csökkentéséhez vagy kiküszöböléséhez szükséges.

POLGÁRI JOGI FELELŐSSÉG

ÁLTALÁNOS KÁRTÉRÍTÉS

- A környezetártalom folytán keletkező károk sajátossága, hogy a **károk gyakran kumulálódnak bizonyítási nehézség**

Pl.: ● vízszennyezés következtében: halak pusztulása + ivóvízellátás zavarása + üdülésre alkalmatlanná válik a terület, stb.

● erdőpusztítás következtében: kár a faállományban + talaj károsodása + állatvilágban károsodás + levegő romlása + üdülési lehetőség csökken, stb.

- Bizonyítási nehézség: károknak **csak egy része bizonyítható**, a még nem teljesen jelentkező kár **mértékét nehezen lehet megállapítani**, legtöbbször pedig **nem is lehet** a károkozást egyediesíteni, a kár mértékét pontosan meghatározni.

- Ezek kiküszöbölésére **hatékony eszköz:**

*Ptk. 6:531.§ (1) Ha a kár mértéke nem állapítható meg, a károkozásért felelős személy olyan összegű **általános kártérítés** megfizetésére köteles, amely a károsult kárának a kiegyenlítésére alkalmas.*

- **Csak akkor, ha kár bizonyítottan van, de a mértéke pontosan nem határozható meg.**

III.

KÖRNYEZETVÉDELMI BÜNTETŐJOGI FELELŐSSÉG

Hatályos Btk.

'A környezet és természet elleni bűncselekmények' címet viselő fejezete

Tényállások:

- környezetkárosítás,
- természetkárosítás,
- állatkínzás,
- orvvadászat,
- orvhalászat,
- tiltott állatviadal szervezése,
- a hulladékgazdálkodás rendjének megsértése,
- ózonréteget lebontó anyaggal való visszaélés,
- radioaktív anyaggal visszaélés,
- nukleáris létesítmény üzemeltetésével visszaélés,
- atomenergia alkalmazásával visszaélés.

Kép forrása:
www.hirado.hu

IV. KÖRNYEZETJOGI SZABÁLYSÉRTÉSI FELELŐSSÉG

- ❖ A szabálysértések „kis bűncselekményeknek” illetve a közigazgatás büntetőjogának is szokták nevezni.
- ❖ **Nem állapítható meg** szabálysértés, ha a tevékenység vagy a mulasztás bűncselekményt valósít meg, úgyszintén, ha a tevékenységre vagy mulasztásra törvény vagy kormányrendelet közigazgatási bírság alkalmazását rendeli el.
- ❖ A környezet és a természet védelmét célzó szabálysértési tényállások megtalálhatók a **szabálysértésekről, a szabálysértési eljárásról és a szabálysértési nyilvántartási rendszerről szóló 2012. évi II. törvényben.**
- ❖ A **szabálysértési eljárást** általában a szabálysértési hatóság a folytatja le, de egyes ügyekben a **rendőrség**, és a **NAV** jár el, a szabálysértési eljárást – természetvédelmi szabálysértés esetén – a területileg illetékes **Nemzeti Park Igazgatóság** folytatja le.
- ❖ első fokon a helyi **bíróság** jár el

SZABÁLYSÉRTÉSI FELELŐSSÉG

A szabálysértések tényállásai:

- természetvédelmi szabálysértés
- köztisztasági szabálysértés
- vadászati, halászati, legeltetési tilalom megszegése
- Szmogriadó szabályainak mozgó légszennyező forrásokkal való megsértése
- Mezei szabálysértés
- Erdőrendészeti szabálysértés
- Erdei haszonvételek jogosulatlan gyakorlása
- Felhívással szembeni engedetlenség
- Vízszenyezés
- Ár- és belvízvédelmi szabálysértés

KÖSZÖNETNYILVÁNÍTÁS

*Jelen tananyag a Szegedi Tudományegyetemen készült
az Európai Unió támogatásával.*

Projekt azonosító: EFOP-3.4.3-16-2016-00014

KÖSZÖNÖM A FIGYELMET!

SZÉCHENYI 2020

MAGYARORSZÁG
KORMÁNYA

Európai Unió
Európai Szociális
Alap

BEFEKTETÉS A JÖVŐBE